

THE INTERNATIONAL CRIMINAL INVESTIGATIVE TRAINING ASSISTANCE PROGRAM (ICITAP) ЯК ПРИКЛАД МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ В СФЕРІ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Юшкевич Олена Геннадіївна

*доцентка кафедри теорії та історії держави і права
факультету № 1*

*Харківського національного університету внутрішніх справ,
кандидатка юридичних наук, доцентка*

Міжнародна програма допомоги у проведенні кримінальних розслідувань (ICITAP) співпрацює з урядами іноземних держав з метою розвитку професійних та прозорих правоохоронних установ, які захищають права людини, борються з корупцією та зменшують загрозу транснаціональної злочинності та тероризму. ICITAP надає міжнародну допомогу в розвитку, яка підтримує цілі національної безпеки та зовнішньої політики. Розміщений у кримінальному відділі Міністерства юстиції, ICITAP працює у тісному партнерстві та отримує фінансування своїх програм від Державного департаменту США, Агентства США з міжнародного розвитку та Міністерства оборони США. У 2021 році ICITAP досягла 35-річного етапу та продовжує нарощувати свої місії з розбудови правоохоронних органів по всьому світу [1].

Завдяки програмам навчання ICITAP українські поліцейські мали та мають й сьогодні нагоду у проходженні навчання з різних напрямів підготовки правоохоронців.

Значним вкладом програми навчання ICITAP у 2015 році був проєкт «Моя нова поліція», що став першою ластівкою реформ правоохоронної системи України. По всіх регіонах України було проведено масштабне навчання громадян для несення служби у рядах патрульної поліції України. У новій поліції головна функція з каральної переходить в сервісну. Нові поліцейські вибудовують партнерські відносини і постійно спілкуються з людьми, надають якісні сервісні послуги громадянам, тим самим завоюють авторитет в очах кожного українця своїми діями. Створена патрульна служба об'єднує функції вчорашніх патрулів, дільничних і ДАІ, яка повинна першою виїжджати на виклики, постійно пересуватися і реагувати на скарги та порушення правопорядку в своєму квадраті, в тому числі і на дорозі. Патрульні можуть оштрафувати водія за порушення правил дорожнього руху, перевіряти документи у підозрілих осіб, затримувати і проводити в ділянку для проведення допиту, але не мо-

жуть виконувати функції слідства [2]. Патрульну поліцію відокремили від регіональних управлінь МВС в окрему вертикаль, на її запуск у регіонах чекали як на свято.

У 2018 році Міністерство внутрішніх справ України і Національна поліція України за партнерської підтримки ІСІТАР та Бюро з правоохоронних питань (INL) Держдепартаменту США почали пілотний проєкт «Створення моделі ефективного зразкового поліцейського офісу на базі районного управління поліції в м. Києві». Конкурс проводився на території всієї країни серед діючих працівників Національної поліції України. Заявки мають можливість подавати всі охочі поліцейські, які відповідають кваліфікаційним вимогам вакантної посади. Програма навчання включала функціональну, тактичну, вогневу та фізичну підготовку. Крім того проводилися спеціальні тренінги: кризовий менеджмент, основи лідерства, управління, права людини та community police. Таким чином відбувся запуск першого повністю оновленого управління поліції в країні – офісу, орієнтованого на максимальну результативність і ясність процедури, регламентовані терміни надання послуг і комфорт для громадян (у Голосіївському управлінні Національної поліції Києва). Згодом відбудеться повне перезавантаження всіх 654 територіальних підрозділів Національної поліції України [3].

Подією 2019 року був запуск пілотного проєкту «Поліцейський офіцер громади» за підтримки відділу з правоохоронних питань Посольства США в Україні та ІСІТАР. Проєкт охоплює усі регіони держави. Передбачено два етапи його реалізації: у 2019 році – 802 об'єднані територіальні громади, а у 2020-му – вся територія держави. Відбір кандидатів на посади поліцейських офіцерів громади здійснюється як серед діючих поліцейських, так і серед громадськості. Кандидатові потрібно подати анкету, пройти тестування, поліграф і співбесіду із залученням представників громади світу [4]. Метою проєкту є тісна взаємодія дільничного з об'єднаною територіальною громадою та орієнтація поліцейського на її потреби. Проєкт «Поліцейський офіцер громади» – якісно новий поліцейський сервіс для сіл, селищ і невеликих міст. Протягом останніх 7 років питання створення якісно нової моделі функціонування дільничних офіцерів поліції у сільській місцевості у тій чи іншій формі піднімалося неодноразово. Але, через відсутність реальної взаємодії з органами місцевого самоврядування спроби, в результаті, зводилися нанівець. Процес децентралізації влади надав можливість об'єднаним територіальним громадам забезпечити реалізацію власних соціальних проєктів, у тому числі й створення умов для належного функціонування власних дільничних офіцерів поліції,

однак вони закономірно бажають отримати гарантії, що затрачені кошти не стануть марнотратством [5].

У 2019 році радники правоохоронних органів ІСІТАР завершили тижневий тренінг для проекту «Навчання офіцерів з наставництва» (МТОР) з 36 учасниками Харківського управління патрульної поліції. Після відбору серед 76 офіцерів, які подали заявку, офіцери представляють другу групу слухачів у новій програмі, розробленій ІСІТАР, яка прагне забезпечити компетентну польову підготовку для нових офіцерів патрульної поліції після закінчення базової підготовки в Академії патрульної поліції. Під час цього тренінгу майбутні наставники дізналися про модель польового навчання, методологію наставництва, теорію навчання дорослих, ведення журналів та звітування, на які вони будуть покладатися, працюючи зі своїм призначеним офіцером на місцях, спираючись на навички та знання, які вони засвоїли в Академія [6].

У вересні 2019 року на базі Харківського національного університету внутрішніх справ розпочався тренінг для офіцерів поліції з метою підготовки їх до виконання функції менторів у рамках програми «Наставник», що покликана допомогти в адаптації до служби патрульним, які щойно закінчили навчання й стали до лав Національної поліції України. За кожним з них буде закріплений досвідчений наставник, який коригуватиме дії та допомагатиме в роботі. Учасники тренінгу – патрульні поліцейські Харкова, які несуть службу в лавах поліції від початку її створення [7].

У 2019 році також було проведено курс з протидії масовим заворушенням для інструкторів тактико-оперативного реагування патрульної поліції. Навчання ініційовані та проведені Департаментом патрульної поліції, за підтримки відділу з правоохоронних питань Посольства США в Україні та ІСІТАР. Навчання проводили американські колеги, які протягом багатьох років працюють з людьми під час масових порушень та мають багаторічний інструкторський досвід. Іноземні інструктори не тільки передали українським інструкторам свої знання, а й розібрали помилки, які часто можуть допускатися під час протидії масовим заворушенням, вдосконалювали навички роботи з масами та відпрацьовували реальні сценарії в максимально реальних умовах. Особлива увага акцентувалася на дотримання прав людини при забезпеченні порядку під час масових заходів [8].

У 2020 році у рамках пілотного проекту реформування Голосіївського управління поліції від іноземних партнерів Бюро з правоохоронних питань Держдепартаменту США (INL) та ІСІТАР передало столичним дільничним службові автомобілі та іншим службам – комп'ютерну техніку. Цікавим є

факт, що Голосіївське управління - єдиний підрозділ у столиці, де дільничні офіцери поліції поступово переходять у формат роботи поліцейського офіцера громади. Вони пройшли спеціальні тренінги, після яких розпочали тісну співпрацю з громадою за принципом «community policing». Завдяки такому методу роботи, поліцейські офіцери громади завжди у контакті з активними громадянами та місцевим самоврядуванням, а відтак спільними зусиллями створюють безпечний район [9].

Підсумовуючи можна сказати, що співпраця МВС України та Міжнародної програми допомоги у проведенні кримінальних розслідувань (ICITAP) вражає своїми результатами, що спрямовані на обмін передовим досвідом у сфері підготовки кадрів поліції та його впровадження в освітній процес.

Список використаної літератури

1. The International Criminal Investigative Training Assistance Program (ICITAP). URL: <https://www.justice.gov/criminal-icitap>. (дата звернення: 15.03.2021)
2. Как стать новым полицейским. URL: <https://www.work.ua/ru/articles/jobseeker/1172/>. (дата звернення: 15.03.2021)
3. Арсен Аваков: МВС і Нацполіція розпочали пілотний проект створення моделі ефективного зразкового поліцейського офісу. URL: https://mvs.gov.ua/ua/news/9968_Arsen_Avakov_MVS_i_Nacpoliciya_rozpochali_pilotniy_proekt_stvorenniya_modeli_efektivnogo_zrazkovogo_policeyskogo_ofisu_INFOGRAFIKA.htm. (дата звернення: 15.03.2021)
4. В Україні запустили проект «Поліцейський офіцер громади». URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/v-ukrayini-zapustili-proekt-policejskij-oficer-gromadi>. (дата звернення: 15.03.2021)
5. Триває реалізація проекту «Поліцейський офіцер громади». URL: <https://acmc.com.ua/trivaye-realizatsiya-proektu-politseyskiy-ofitser-gromadi/>. (дата звернення: 16.03.2021)
6. Ukraine: ICITAP expands police mentoring project to northeastern Ukraine. URL: <https://www.justice.gov/archives/criminal-icitap/blog/ukraine-icitap-expands-police-mentoring-project-northeastern-ukraine>. (дата звернення: 16.03.2021)
7. У ХНУВС розпочався тренінг для патрульних поліцейських. URL: <http://univd.edu.ua/uk/news/5554>. (дата звернення: 16.03.2021)
8. У Києві завершився курс з протидії масовим заворушенням для інструкторів тактико-оперативного реагування патрульної поліції. URL: https://mvs.gov.ua/ua/news/22547_U_Kivi_zavershivsyia_kurs_z_protidii

masovim_zavorushennyam_dlya_instruktoriv_taktiko_operativnogo_reaguvannya_patrulnoi_policii.htm. (дата звернення: 16.03.2021)

9. Іноземні партнери передали столичним поліцейським службові автівки та технічне обладнання. URL: https://mvs.gov.ua/ua/news/30915-Inozemni_partneri_peredali_stolichnim_policeyskim_sluzhbovi_avtivki_ta_tehnichne_obladnannya.htm. (дата звернення: 16.03.2021)

ЗАСОБИ ПРОТИДІЇ НЕСАНКЦІОНОВАНИМ ПОЛЬОТАМ БПЛА

Яковенко Олександр Васильович

*завідувач науково-дослідної лабораторії спеціальних технічних засобів
Державного науково-дослідного інституту МВС України,
кандидат технічних наук, старший науковий співробітник*

Завдяки бурхливому розвитку сфери безпілотних літальних апаратів на сьогоднішній день практично кожному пересічному громадянину відомо це словосполучення: «безпілотний літальний апарат» (БПЛА). Ці апарати поступово вторгаються в наше життя і змінюють його. Вони працюють замість людей у небезпечних місцях, доставляють вантажі тощо. Сфери використання БПЛА доволі широкі – від прогнозування надзвичайних ситуацій, контролю державних кордонів, моніторингу дорожньої ситуації до проведення атмосферних і метеорологічних спостережень, запобігання несанкціонованим вирубкам лісу та браконьєрству в національних парках і заповідниках.

Однак, широке розповсюдження безпілотних літальних апаратів обумовлює різні варіанти їх застосування, у тому числі можливість оснащення апаратів пристроями для використання в терористичних цілях (радіаційною, хімічною та біологічною зброєю, вогнепальною зброєю або вибухівкою) для здійснення атак по об'єктах критичної інфраструктури, по місцях великого скупчення людей, а також для здійснення замахів на життя людей.

Враховуючи високу імовірність загроз, які можуть нести БПЛА, фахівцями Інституту на замовлення Національної поліції України розроблено та виготовлено 2 експериментальних зразки засобів протидії несанкціонованим польотам безпілотних апаратів.

Кожен зразок у складі:

1. 4-х каналний пристрій блокування каналів управління, передавання відео- та інших сигналів дистанційно пілотованих повітряних суден - 1 комплект;